

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 40 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, kalkulačka, pravítko, Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.),
Česko – Školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia (Kartografie Praha, a. s.)

1

15 bodů celkem

a)

11 bodů

S pomocí atlasu Česka doplň chybějící pojmy a údaje do následujícího populárně naučného článku o české největší řece.

Řeka Labe je největší českou řekou, která odvodňuje většinu území naší republiky (celkem **49 964 NEBO 51 263** km² z našeho území). Pramení na hřebenu **Krkonoš** na Labské louce v nadmořské výšce 1386 m n. m. Labe postupně protéká Královehradeckým, **Pardubickým (NEBO Středočeským), Středočeským (NEBO Pardubickým)** a Ústeckým krajem, aby ve Hřensku v nadmořské výšce **115** m n.m. opustilo naše území a oteklo do **Německa**. Je ale opravdu Labe největší českou řekou? Největším přítokem je Vltava – jde o **levostranný** (doplň stranu přítoku) přítok, přičemž soutok obou řek leží u města **Mělník**. Ovšem jak víme, která řeka se vlévá do které? V hydrologii se nejčastěji volí logický postup, kdy je po větší ze dvou zdrojnic pojmenován vodní tok, který vzniká jejich soutokem. Ovšem jak si stojí Labe v porovnání s Vltavou? Porovnávejme oba vodní toky před jejich soutokem u Mělníka. Vltava má v těchto místech **větší** plochu povodí než Labe. Dokonce Vltava je v místě soutoku obou řek delší než Labe od pramene až po státní hranici. Navíc průměrný průtok Labe v profilu Brandýs nad Labem těsně před soutokem je **104** m³/s, což je méně, než průměrně protéká profilem ve Vraňanech u Kralup nad Vltavou na dolním toku Vltavy (**152** m³/s). Když vezmeme v úvahu všechny zmíněné údaje zjišťujeme, že pojmenování našeho největšího vodního toku pod Mělníkem má pouze historické a tradiční důvody. Pokud bychom chtěli, aby název naší největší řeky ctil tradiční geografické a hydrologické zvyklosti mohli bychom jedno z krajských měst přejmenovat na Ústí nad Vltavou.

Řešení: viz text

Hodnocení: 1 bod za každý správně doplněný pojem/údaj, za špatné odpovědi se body neodečítají

b)

4 body

Do tabulky s pomocí atlasu doplň chybějící údaje, které se týkají čtyř vodních nádrží. Do sloupce Nej... doplňuj kritérium, ve kterém je daná vodní nádrž na prvním místě v Česku. Pokud uvedeš o některé nádrži prvenství z hlediska velikosti doplň i metriku (např. plocha, objem atp.) podle, které to posuzuješ.

Název vodní nádrže	Převažující účel vodní nádrže	Nej...	Maximální hloubka v metrech
Lipno I	energetický	Plošně největší vodní nádrž v Česku	20
Švihov (Želivka)	vodárenský	Největší (plošně i objemově) vodárenská nádrž v Česku	56
Orlík	energetický	Objemově největší a nejhlubší vodní nádrž v Česku	74
Rozkoš	ochranný	-	17

Řešení: viz text, u Orlíku stačí uvést pouze jedno NEJ – buď nejhlubší, nebo objemově největší, pokud žák uvede obě informace nezíská body navíc

Hodnocení: za každé správně vyplněné pole tabulky 0,5 bodu.

2

14 bodů

Tabulka ukazuje přehled vybraných koloniálních výprav evropskými objeviteli. Dobývání nových území mělo zásadní vliv na další vývoj regionů, včetně náboženského a jazykového odkazu kolonizátorů. Navíc se evropští objevitelé setkávali v oblastech s indiánskými kmeny, které velmi často i vojensky ovlivnily.

Tabulka uvádí (podle sloupců):

- jméno evropského objevitele
- stát, pod jehož vlajkou se tento objevitel plavil,
- rok vybrané výpravy daného objevitele,
- indiánský kmen, se kterým se mohl v místě setkat,
- název státu, který se v daném místě dnes nachází,
- úřední jazyk, kterým se dnes v daném státě mluví

Do tabulky doplň chybějící údaje.

Evropský objevitel	Stát, pod kterým se objevitel plavil	Rok výpravy	Indiánský kmen, který na daném území žil	Název státu, který se dnes na území nachází	Úřední jazyk, kterým se dnes na území tohoto státu mluví
Kryštof Kolumbus	Španělsko	1492	Aruakové	Kuba	španělština
Francisco Pizarro	Španělsko	1533	Inkové	Peru	španělština
Amerigo Vespucci	Portugalsko	1502	Guaraníjové	Brazílie	portugalština
Hernán Cortés	Španělsko	1521	Aztékové	Mexiko	španělština

Řešení: viz tabulka

Hodnocení: za každý správně doplněný údaj 1 bod.

3

11 bodů celkem

a)

7 bodů

Pomocí atlasu doplň chybějící informace do textu, který charakterizuje nejbohatší zemi Afriky.

Země s názvem Rovnicková Guinea patří mezi státy střední Afriky, přestože má nejvyšší HDP na obyvatele na kontinentu, a to **30–40 tis. USD/obyvatele** za rok. Jedná se o plošně malý stát ležící při Guinejském zálivu, rozlohou **2,5 až 3 (lze uznat jakoukoliv hodnotu z tohoto intervalu)** krát menší než Česko. Ekonomika země je založena především na těžbě **ropy**, která se odtud, ale i z okolních těžebních míst, vyváží do východní Asie a **Evropy**. Stát má poměrně nízkou hustotu zalidnění, a to přesně **26,4 (výsledek se může mírně lišit v závislosti na zaokrouhlování)** obyv./km² a obyvatelstvo je navíc nerovnoměrně rozmístěno – většina lidí se koncentruje v **severozápadní NEBO severní NEBO západní (lze uznat jednu z těchto variant)** (doplň světovou stranu) části státu nebo v hlavním městě **Malabo**, které leží na ostrově odděleném od zbytku státu.

Řešení: viz text

Hodnocení: za každé správně doplněné slovo 1 bod.

b)

4 body

Pojďme porovnat Rovnickovou Guineu s jiným státem podobné rozlohy, s Haiti. Podle atlasu doplň tabulku.

Stát	Převažující šířkové vegetační pásmo	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	Stát, který oblast v minulosti kolonizoval	HDP na obyvatele (tis. USD)
Rovníková Guinea	tropické deštné lesy	1-50 (lze uznat jakoukoliv hodnotu v tomto intervalu; přesné číslo: 26,4)	Španělsko	30-40
Haiti	savany a suché stepi	více než 200 (lze uznat jakoukoliv hodnotu v tomto intervalu; přesné číslo: 364,9)	Španělsko NEBO Francie	0-5

Řešení: viz tabulka

Hodnocení: za každý správně vyplněný sloupec 1 bod, body se neodečítají